

- Notitie -

Vleermuisverblijfplaatsen in de te
slopen Hal van Zuidema
(Lingewijk-Noord)
te Gorinchem

Augustus 2005

Natuur-Wetenschappelijk Centrum
Noorderelsweg 4a, 3329 KH Dordrecht
Auteur: Lieselotte Veen

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Methode
3. Onderzoeksgebied
4. Resultaten en discussie
5. Advisering

Bijlage 1: informatie ten behoeve van de ontheffingsaanvraag

1. Inleiding

De ontwikkelingscombinatie Lingewijk-Noord, bestaande uit de Gemeente Gorinchem, de woningbouwvereniging Bevo en de marktpartijen Dura Vermeer en Gebr. van Wanrooij, werkt momenteel aan de ontwikkeling van het gebied Lingewijk-Noord te Gorinchem. In dit gebied zullen woningbouw en bijbehorende voorzieningen gerealiseerd worden. In het kader van de Flora- en Faunawet heeft het Natuur-Wetenschappelijk Centrum in 2004 een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten in dit gebied. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat de Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, de Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii* en de Laatvlieger *Eptesicus serotinus* in het gebied voorkomen. Onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen (die allen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan) is toen echter niet gedaan.

Op korte termijn zal de loods van het transportbedrijf Zuidema gesloopt worden. Het Natuur-Wetenschappelijk Centrum heeft hiervoor aanvullend onderzocht of er kraamkolonies van vleermuizen aanwezig zijn in deze loods.

2. Methode

De loods is eenmaal onderzocht in de late nacht van 7 juli 2005, rond de invliegperiode van vleermuizen. Het onderzoek viel in de kraamkolonie-periode (rond mei - begin juli), wanneer het gaat om relatief grote groepen dieren in een kwetsbare periode.

De inventarisatie is uitgevoerd door 2 veldmedewerkers. Op zicht en met behulp van batdetectors (type MINI-3) is bepaald of er (aanwijzingen zijn dat) vleermuizen de gebouwen ingaan. Er is gekeken in en rondom de loods.

3. Onderzoeksgebied

De Hal van Zuidema ligt in de wijk Lingewijk-noord in het noorden van Gorinchem. De hal staat op een klein bedrijventerrein, dat aan de oostzijde is begrensd door een woonwijk (nieuwere rijtjeshuizen, oudere huizen, flats). Verder zuidwaards liggen oudere woonwijken.

De hal zelf is een grote loods die gebruikt is als distributiebedrijf. De hal heeft nauwelijks donkere ruimtes, omdat hij enkelwandig is en leeg staat. Bovendien wordt de binnentemperatuur van de - niet geïsoleerde - hal grotendeels bepaald door de omgevingstemperatuur. De enige plaatsen waar vleermuizen een onderkomen zouden kunnen vinden is ter plaatse van het ingebouwde kantoorgedeelte aan de zuidoostzijde en mogelijk de ingebouwde ruimtes aan de noordwestzijde.

4. Resultaten en discussie

In de hal, aan de zuidoostzijde, is een individu van een grootoorvleermuis *Plecotus spec.* waargenomen. Er mag van uitgegaan worden dat het de Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus* betreft; de Grijs-grootoorvleermuis, die op basis van sonar niet van eerdergenoemde is te onderscheiden, is zeldzaam in Nederland en is niet waargenomen in Zuid-Holland.

De Gewone grootoorvleermuis is tijdens eerdere inventarisaties in Lingewijk-noord niet waargenomen. Mogelijk is de soort gemist omdat de sonar die gebruikt wordt tijdens het jagen maar op 5 meter afstand te horen is. De soort, die vrij algemeen is (in Nederland en in Zuid-Holland), is in ieder geval niet algemeen in Lingewijk-noord.

Mogelijk was sprake van meer dan 1 individu, het is in ieder geval zeker dat er geen grote aantallen aanwezig waren (waarschijnlijk gaat het om een enkel dier of een kleine groepje van mannetjes). In de winterperiode zal deze soort, die bij voorkeur overwintert in koele, ondergrondse ruimten met een min of meer constante temperatuur, geen gebruik maken van de Hal van Zuidema.

Van de Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* zijn meerdere individuen rond het gebouw waargenomen, tot laat in de ochtend (rond de invliegperiode). Er zijn echter geen verblijven vastgesteld. Omdat er geen zwerm- of aanvliegedrag is waargenomen (dat normaliter voor het invliegen enige tijd vertoond wordt) en omdat er rond de Hal van Zuidema meerdere en meer geschikte alternatieven zijn om te verblijven, wordt niet verwacht dat er invliegende dieren gemist zijn of dat er in andere perioden van het jaar verblijfplaatsen van de Gewone dwergvleermuis in de loods aanwezig zijn.

Er wordt, gezien de kenmerken van het gebouw, niet verwacht dat de loods voor andere, niet besproken vleermuissoorten van belang zal zijn.

5. Advisering

Geadviseerd wordt om, indien buiten de winterslaaperperiode (november - februari/maart, afhankelijk van de buitentemperaturen) gesloopt wordt, voor de sloop aan zal vangen, te controleren of er vleermuizen aanwezig zijn en zo ja, deze te verjagen. Dit wordt in dit geval mogelijk geacht, omdat de ruimtes in de hal vrij goed te overzien zijn. In de winterslaaperperiode worden geen vleermuizen verwacht en hoeven er geen maatregelen genomen te worden.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd voor het verstoren van de Gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus* en voor het vernietigen van een verblijfplaats van deze soort.

Compensatie wordt aanbevolen, door aan een boom een vleermuiskast* op te hangen in het nabijgelegen park. Eventueel kunnen ook vleermuisvoorzieningen worden getroffen in de nieuwbouw*.

* Het gebruik van vleermuiskasten door de Gewone grootoorvleermuis is regelmatig vastgesteld.

** Gebruik van een nieuwbouwwoning door grootoorvleermuizen is wel aangetoond, maar is eerder uitzondering dan regel. Het treffen van vleermuisvoorzieningen is een maatregel die mogelijk niet ten gunste komt van de Gewone grootoorvleermuis. In ieder geval is de maatregel niet voor niets; dwergvleermuizen hebben er sowieso baat bij.

Zie bijlage 1 voor informatie ten behoeve van de ontheffingsaanvraag (antwoorden op/aandachtspunten met betrekking tot enkele vragen ten behoeve van de projectomschrijving).

Referenties

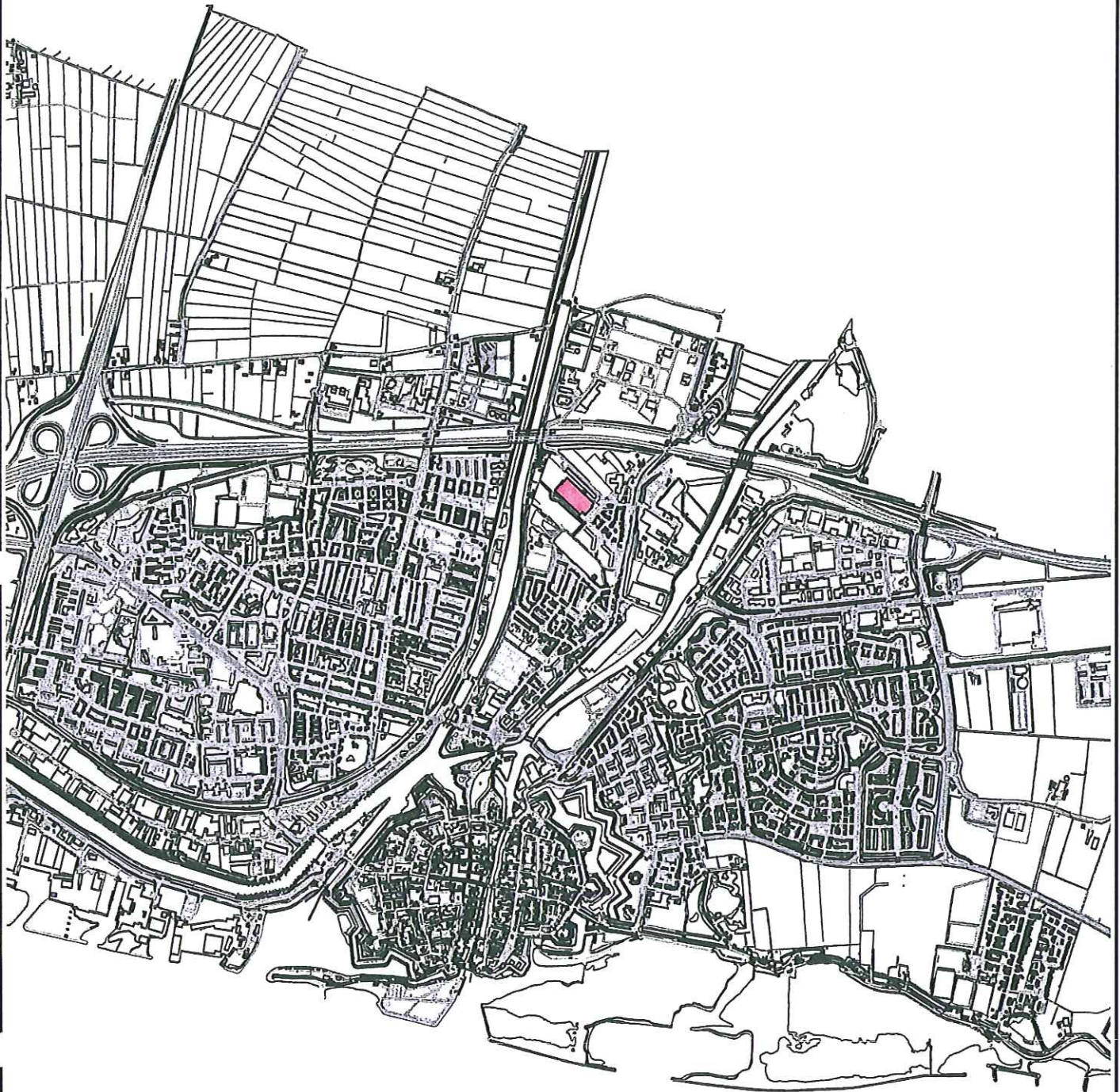
Limpens, H., K. Mostert,
W. Bongers,	1997,	Atlas van de Nederlandse vleermuizen.
St. Uitgeverij KNNV, Utrecht.
Limpens, H. & P. Twisk,	2004,	Met vleermuizen overweg.
Brochure van de Dienst Weg- en
Waterbouwkunde (DWW), Rijkswaterstaat
Ministerie van Verkeer en Waterstaat,
Delft.
Soons, P.J.A.;
Huber, M. en D. van
der Meijden,	z.j.,	Flora- en Faunawet -bewerking en toelich-
ting. Band 1 en 2.
Koninklijke Vermande, Den Haag.

Bijlage 1: Informatie ten behoeve van de ontheffingsaanvraag

Antwoorden op/aandachtpunten m.b.t. enkele vragen ten behoeve van de projectomschrijving (onderdeel B, punt A. t/m R.) bij de ontheffingsaanvraag:

- A. De te slopen loods van Zuidema is gelegen op het perceel IJsbaan 445, 4206 VJ te Gorinchem (Zuid-Holland). Op bijgevoegde topografische kaart is de locatie aangegeven.
- B. Het plangebied (de te slopen loods van Zuidema) ligt niet in of nabij een Habitatrichtlijn-, Vogelrichtlijn en/of Natuurbeschermingsgebied.
- C. De loods van Zuidema wordt vermoedelijk in oktober 2005 gesloopt. Teneinde zo spoedig mogelijk te kunnen starten met de bouw van woningen op de locatie Zuidema, wordt er alles aan gedaan om de loods zo spoedig mogelijk te gaan slopen. Vanwege onvoorziene omstandigheden is het echter mogelijk dat de loods uiteindelijk toch op een ander (later) tijdstip wordt gesloopt. Wij verzoeken u dan ook zo snel mogelijk ontheffing te verlenen voor een zo lang mogelijke periode.
- D. Effecten treden alleen op op individu-niveau, voor de Gewone grootoorvleermuis, nl. verstoring.
- E. De gunstige staat van instandhouding blijft bestaan voor de Gewone grootoorvleermuis.
- F. Zie Hoofdstuk 2 van dit rapport.
- G. Door medewerkers van het Natuur-Wetenschappelijk Centrum (NWC) te Dordrecht. Het centrum is al sinds de jaren tachtig actief met vleermuisonderzoek. De betreffende inventariseerders enkele jaren.
- H. Zie Hoofdstuk 2 van dit rapport.
- I. Verblijfplaats.
- J. Nee.
- K. Van de te slopen hal zelf zijn geen gegevens bekend. Het gebied Lingewijk-Noord (waar de hal ligt) is in het zomerhalfjaar van 2004 geïnventariseerd op vleermuizen: grootoorvleermuizen zijn tijdens dit onderzoek niet waargenomen. Tijdens vleermuisonderzoek naar verblijfplaatsen in te slopen woningen ten zuiden van het plangebied zijn eveneens geen grootoorvleermuizen waargenomen. In 2003 zijn grote delen van Gorinchem (ten oosten en zuiden van de stadskern, inclusief de buitendijkse gebieden) onderzocht op het voorkomen van vleermuizen: tijdens dit onderzoek zijn op meerdere plaatsen grootoorvleermuizen waargenomen (m.n. beboste en beschutte plaatsen). Alle genoemde onderzoeken zijn uitgevoerd door het NWC. Naast deze informatie, komt uit de 'landelijke' literatuur naar voren dat de Gewone grootoorvleermuis vrij algemeen is (Limpens en Twisk, 2004) en verspreid door Nederland voorkomt (met het zwaartepunt in het meer beboste oosten) (Limpens et al, 1997)
- L. Er verdwijnt een verblijfplaats van de Gewone grootoorvleermuis. Hier komt woningbouw voor terug. Of deze woningbouw geschikt is als vleermuisverblijfplaats is niet bekend.

- M. Mitigerende maatregelen zijn; het voor de sloop zoeken naar vleermuizen en, indien zij aanwezig zijn, deze verjagen. Zo wordt voorkomen dat dieren gewond raken of gedood worden. Deze maatregel wordt alleen buiten de winterslaapperiode getroffen.
- N. Als compenserende maatregel zal in een nabij gelegen bosje een vleermuiskast worden opgehangen (aan een boom).
- O. Voor wat betreft de mitigerende maatregelen zie het antwoord bij punt M. De compenserende maatregel (ophangen van een vleermuiskast) zal zo spoedig mogelijk na afgifte van de ontheffing worden getroffen (najaar 2005).
- P. Alternatieven (anders dan hierboven beschreven) die wellicht geen of minder effect hebben op de soort waarvoor ontheffing wordt aangevraagd, worden door ons niet gezien.
- Q. Zie het antwoord bij punt M.
- R. Zie het antwoord bij punt N en O.

 127066,428530 (RD) -27934,-34470 (Amersfoort)

GEMEENTE GORINCHEM

Sector :

Afdeling: I&A

Project : Zuidema

Onderdeel :

Datum		17-08-2005	Status	Formaat	Schaal	Tekeningnummer
Getekend		HvD				
Gecontroleerd						
STADHUISPLEIN 1		POSTBUS 108	4200 AC GORINCHEM	TEL: 0183-659595	FAX: 0183-630540	GEMEENTE@GORINCHEM.NL